

ONTWERP VAN MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Samenvatting

Dit instemmingsdecreet heeft betrekking op de goedkeuring van het dubbelbelastingverdrag en het bijhorende protocol tussen België en Oeganda. Dubbelbelastingverdragen (DBV) zijn verdragen waarin twee staten of uitzonderlijk meer dan twee staten afspreken hoe zij de heffing van hun belastingen op elkaar afstemmen met als voornaamste doel te voorkomen dat eenzelfde belastbare materie tweemaal wordt belast.

België en Oeganda ondertekenden op 26 juli 2007 reeds een dubbelbelastingverdrag. Het verdrag van 2007 werd echter nog niet geratificeerd en is dus nog niet in werking getreden. Artikel 27 inzake de uitwisseling van inlichtingen werd immers niet conform bevonden aan de OESO-normen. Het voorliggende protocol wijzigt dan ook het artikel 27 van het eerdere verdrag.

Dit ontwerp van instemmingsdecreet kadert in de strategische doelstelling "Vlaanderen onderhoudt goede relaties met buitenlandse overheden" uit de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking.

2. Situering

De strijd tegen de belastingparadijzen en de schadelijke belastingpraktijken

In 1996 constateerden de lidstaten van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) de noodzaak van toezicht op de fiscale gevolgen van de geleidelijke liberalisering van de internationale handel en investeringen. Hoewel de toenemende mobiliteit van kapitalen een onbetwistbare rol heeft gespeeld in de economische groei, heeft zij echter ook de belastingstelsels van de verschillende staten tegen elkaar uitgespeeld. Die concurrentie heeft geleid tot een opbod bij het invoeren van stimuleringsmaatregelen en tot de bloei van belastingparadijzen.

Deze toestand zorgde voor een verstoring van het evenwicht op het vlak van investeringsbeslissingen die in het algemeen schadelijk is voor de begroting van de meeste landen. De lidstaten belastten de OESO er dan ook mee om maatregelen uit te werken om die verstoring tegen te gaan.

Op grond van dat mandaat heeft de OESO in 1998 een rapport voorgelegd waarin de criteria zijn vastgelegd die kenmerkend zijn voor belastingparadijzen en schadelijke belastingpraktijken. Dit rapport bevatte aanbevelingen tot het invoeren van een reeks unilaterale, bilaterale of multilaterale maatregelen om die stelsels en die praktijken op een gecoördineerde wijze te kunnen bestrijden. Bij die maatregelen hoorden met name ook het opheffen van de bepalingen die de toegang van de belastingdiensten tot bankgegevens beperkten en een intensievere en meer doeltreffende aanwending van de procedures voor internationale administratieve bijstand.

In 2000 verklaarde het Comité voor fiscale zaken van de OESO dat alle lidstaten aan hun belastingadministraties toegang tot bankgegevens moesten verlenen met het oog op de uitwisseling daarvan met hun verdragspartners. De lidstaten kregen ook nog andere aanbevelingen, meer bepaald het verbod op anonieme bankrekeningen of de verplichting om inlichtingen uit te wisselen in die gevallen waarin de aangezochte staat de gevraagde inlichtingen niet nodig heeft voor de toepassing van zijn eigen belastingwetgeving. De initiatieven die de lidstaten (en de staten die het statuut van waarnemer hebben) namen, werden onderworpen aan een gedetailleerd onderzoek waarover de OESO in 2003 en 2007 rapporten publiceerde.

Opbouw van het internationale proces met focus op de uitwisseling van inlichtingen in fiscale aangelegenheden

In 2002 werkte het "Global Forum" inzake transparantie en uitwisseling van inlichtingen een modelverdragstekst uit die beperkt blijft tot de uitwisseling van inlichtingen in fiscale aangelegenheden. Het "Global Forum" pleit voor het sluiten van overeenkomsten conform de beginselen die in dat modelverdrag zijn opgenomen. De uitwisseling van bankgegevens is één van die beginselen. Sinds 2006 wordt in een jaarlijks rapport verslag uitgebracht over de vooruitgang die de landen die actief zijn in het Forum, maakten.

Als gevolg van die acties werd tevens een paragraaf 5 ingevoegd in artikel 26 van de OESO-modeltekst. Op grond van dat artikel 26 is een staat in principe niet verplicht om inlichtingen te verstrekken die ingevolge zijn wetgeving niet kunnen worden verkregen. De nieuwe paragraaf 5 wijkt af van dit beginsel en laat een staat niet toe het verstrekken van inlichtingen te weigeren enkel en alleen omdat die inlichtingen in het bezit zijn van een bank. Samen met Luxemburg, Oostenrijk en Zwitserland maakte België in eerste instantie voorbehoud bij deze nieuwe bepaling.

De aansluiting van België bij het internationale proces

België aanvaardde om in het dubbelbelastingverdrag met de Verenigde Staten (VS), dat het op 27 november 2006 ondertekende, een bepaling op te nemen die analoog is aan artikel 26, paragraaf 5 van de OESO-modeltekst. De wet van 3 juni 2007 houdende goedkeuring van die overeenkomst staat toe dat de Belgische administratie, in afwijking van artikel 318 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen (WIB), een belasting vestigt ten laste van een Belgische belastingplichtige op grond van inlichtingen die de Amerikaanse administratie heeft ingewonnen bij een Amerikaanse bank.

Onmiddellijk na het sluiten van de overeenkomst met de VS heeft België vanaf januari 2007 binnen de internationale instanties zoals de OESO, de Europese Unie (EU) en de Verenigde Naties (VN), laten weten dat het bereid was om geval per geval met andere staten te onderhandelen over een verdragsbepaling die gelijkaardig was aan die overeengekomen met de VS. Op deze aanzet van België is geen enkel initiatief van verdragspartners gevolgd. In de versie van 2008 van het OESO-modelverdrag heeft België bovendien vastgehouden aan zijn principiële voorbehoud, maar het heeft duidelijk aangegeven dat het bereid was om, geval per geval, een bepaling te aanvaarden met betrekking tot het uitwisselen van bankgegevens.

België sloot zich in maart 2009 volledig aan bij de regels inzake transparantie en uitwisseling van inlichtingen die binnen de OESO werden uitgewerkt.

Versnelling van het proces

De Groep van de twintig belangrijkste economieën (G20) bevestigde op 2 april 2009 de nood aan transparantie en internationale samenwerking in belastingzaken en dreigde met sancties tegen de staten die terughoudend zijn om zich aan te sluiten bij het OESO-model. De staten die deel uitmaken van het "Global Forum", werden over drie lijsten verdeeld, in functie van de vooruitgang die elk van hen had geboekt bij het invoeren van het OESO-model. België stond op de "grijze" lijst van landen die het model nog niet op een voldoende manier gebruiken.

Teneinde van de "grijze" lijst te verdwijnen, voerde België sinds maart 2009 zijn inspanningen op om zo snel mogelijk internationale overeenkomsten te sluiten die de uitwisseling van bankgegevens mogelijk moeten maken. Dankzij die inspanningen ondertekende België op zeer korte tijd twaalf overeenkomsten die voorzien in een administratieve bijstand volgens de eisen van het OESO-model. Daardoor is België sinds 17 juli 2009 opgenomen in de "witte lijst" met staten die het model van de OESO reeds wezenlijk gebruiken.

Sinds 2009 heeft België een veertigtal nieuwe dubbelbelastingverdragen, protocollen en specifieke akkoorden inzake de uitwisseling van inlichtingen (Tax

Information Exchange Agreements, TIEA's) ondertekend om de uitwisseling van bankgegevens mogelijk te maken. Dit brengt het totaal op ongeveer negentig dubbelbelastingverdragen waarin bepalingen zijn opgenomen die voorzien in de uitwisseling van inlichtingen.

Een reeks adviezen van de Raad van State, afdeling Wetgeving, in 2010 verstrekt aan de federale overheid, heeft gesteld dat indien in belastingverdragen of wijzigende protocollen gewag wordt gemaakt van "belastingen van elke soort en benaming die worden geheven door of ten behoeve van de overeenkomstsluitende staten", deze bepaling niet alleen beperkt is tot federale belastingen of oneigenlijke gewestbelastingen die nog altijd door de federale overheid worden geïnd. Deze bepaling kan volgens de Raad van State eveneens slaan op deelstaatbelastingen die door de deelstaten zelf worden geïnd. Het gaat dus om gemengde verdragen.

Belang voor Vlaanderen

De protocollen tot wijziging van dubbelbelastingverdragen handelen over het geheel van gewestbelastingen, dit wil zeggen zowel degene die zijn vermeld in de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten, als degene die de gewesten (zouden) heffen op grond van de fiscale autonomie die artikel 170, §2, van de Grondwet hen toekent.

Artikel 2, §3, a) van de overeenkomst bepaalt dat de overeenkomst aan Belgische zijde van toepassing is op de personenbelasting, de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting en de belasting van niet-inwoners met inbegrip van de voorheffingen en de opcentiemen op die belastingen.

Sinds de regionalisering van de onroerende voorheffing via de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten, beogen DBV's ook een gewestbelasting. De Vlaamse onroerende voorheffing werd sindsdien niet uitgesloten uit de werkingssfeer van DBV's. De onroerende voorheffing valt bijgevolg onder het toepassingsgebied van de voorliggende overeenkomst.

Sinds de zesde staatshervorming mogen de gewesten ook opcentiemen heffen op de gereduceerde belasting staat en verkregen ze bepaalde exclusieve bevoegdheden. Daarnaast zijn ze ook bevoegd om belastingverminderingen, belastingkredieten en forfaitaire kortingen toe te staan binnen hun materiële bevoegdheden. De gewesten zijn dus gedeeltelijk bevoegd voor de personenbelasting. De dienst van de personenbelasting blijft evenwel een federale bevoegdheid.

Wat Vlaanderen betreft, is het nieuwe artikel 27 niet enkel van toepassing op de federale belastingen, maar ook op de andere belastingen die er (kunnen) worden geheven, zoals die van de Gemeenschap, het Gewest, de provincies en de

gemeenten. Artikel 27, §1, luidt immers als volgt: *“De bevoegde autoriteiten ... wisselen de inlichtingen uit ... met betrekking tot de belastingen van elke soort en benaming die worden geheven ... De uitwisseling van inlichtingen wordt niet beperkt door de artikelen 1 en 2.”*

3. Inhoud

De overeenkomst van 2007

Deze overeenkomst is een klassiek dubbelbelastingverdrag. Ze heeft tot doel dubbele belasting inzake belastingen op het inkomen en het vermogen te vermijden en belastingontduiking te voorkomen. De overeenkomst regelt ook de uitwisseling van inlichtingen tussen de belastingadministraties. Die inlichtingen zijn noodzakelijk voor de toepassing van de overeenkomst en van de interne wetgeving van de verdragsluitende partijen met betrekking tot de door de overeenkomst beoogde belastingen. Tevens bevat de overeenkomst bepalingen inzake non-discriminatie (nationale behandeling) en onderling overleg.

Het wijzigende protocol

Het protocol wijzigt of vervangt een aantal artikelen van het dubbelbelastingverdrag zelf. Het protocol telt slechts vier artikelen. Het voorliggende protocol tot wijziging van het DBV is voor de deelstaten in België van belang qua definitie 'bevoegde autoriteit' en het effectief uitwisselen van fiscale inlichtingen.

4. Procedureverloop

Totstandkoming

België en Oeganda ondertekenden op 26 juli 2007 reeds een dubbelbelastingverdrag. Dit verdrag beantwoordde aan de wens van de partijen om hun economische betrekkingen te bevorderen en te verstevigen en om een overeenkomst te sluiten tot het vermijden van dubbele belasting en belastingontduiking inzake belastingen naar het inkomen en het vermogen. Het verdrag van 2007 werd echter nog niet geratificeerd en is dus nog niet in werking getreden. Artikel 27 inzake de uitwisseling van inlichtingen werd immers niet conform bevonden aan de OESO-normen. Het voorliggende protocol wijzigt het artikel 27 van het verdrag. Zowel dit protocol als het verdrag van 2007 zullen ter instemming aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

Op 3 februari 2011 legde de Werkgroep gemengde verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter van het voorliggende protocol vast. Zowel de federale overheid als de gemeenschappen en de gewesten worden respectievelijk bevoegd geacht. In een

brief d.d. 18 mei 2011 deelde de voorzitter van de ICBB mee dat geen enkel bezwaar werd geformuleerd. De ICBB heeft de consensus in de WGV dus stilzwijgend bekrachtigd en bijgevolg uitvoerbaar gemaakt.

De effectieve ondertekening gebeurde in Kampala op 25 april 2014. Voor België vond de ondertekening plaats volgens ondertekeningsformule 2 van de ICBB, één ondertekening namens alle overheden door de Belgische ambassadeur te Kampala.

Aangezien het dubbelbelastingverdrag van 2007 op zichzelf een gemengd verdrag naar intern recht uitmaakt, in het bijzonder wegens zijn toepassing op belasting op onroerend goed, dient het Vlaams Parlement niet enkel zijn instemming te verlenen aan het protocol, maar ook aan dat basisverdrag.

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

(p.m.)

Het advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

(p.m.)

II. TOELICHTING BIJ DE GECOÖRDINEERDE OVEREENKOMST

Artikel 1 bepaalt dat de overeenkomst van toepassing is op personen die inwoner zijn van één of van beide overeenkomstsluitende staten.

Artikel 2 geeft een overzicht van de belastingen waarop de overeenkomst van toepassing is. In België is deze overeenkomst van toepassing op de personenbelasting, de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting en de belasting van niet-inwoners en de aanvullende crisisbijdrage met inbegrip van de voorheffingen, de opdecimen en opcentiemen op die belastingen en voorheffingen, alsook de aanvullende belasting op de personenbelasting.

De overeenkomst is ook van toepassing op alle identieke of in wezen soortgelijke belastingen die na de datum van ondertekening, naast of in de plaats van de bestaande belastingen worden geheven. De bevoegde overheden van de verdragspartijen zullen elkaar in kennis stellen van belangrijke wijzigingen in hun regelgeving inzake belastingen.

Artikel 3 geeft een reeks begripsomschrijvingen, onder meer een definitie van de overeenkomstsluitende staten, hun grondgebied, de bedoelde rechtssubjecten, de bevoegde overheid en het internationale verkeer. Dit artikel werd gewijzigd door artikel I van het wijzigingsprotocol. Onder 'bevoegde autoriteit' verstaat men voortaan, wat België betreft, "naargelang het geval, de Minister van Financiën van de federale Regering en/of van de Regering van een Gewest en/of een Gemeenschap, of zijn gemachtigde vertegenwoordiger".

Artikel 4 bepaalt wat bedoeld wordt met "inwoner van een overeenkomstsluitende staat".

Artikel 5 betreft de vaste inrichting van een onderneming.

De artikelen 6 tot en met 22 hebben respectievelijk betrekking op inkomsten uit onroerende goederen, waaronder de onroerende voorheffing waarvoor de Vlaamse overheid bevoegd is (artikel 6), ondernemingswinst (artikel 7), internationaal vervoer per schip of vliegtuig (artikel 8), afhankelijke ondernemingen (artikel 9), dividenden (artikel 10), interest (artikel 11), royalty's (artikel 12), beloningen voor bestuur en leiding (artikel 13), vermogenswinst (artikel 14), inkomsten uit zelfstandige beroepen (artikel 15), inkomsten uit een dienstbetrekking (artikel 16), zitpenningen in vennootschappen (artikel 17), inkomsten van artiesten en sportbeoefenaars (artikel 18), pensioenen (artikel 19), inkomsten uit overheidsfuncties (artikel 20), betalingen aan studenten en stagiairs (artikel 21) en andere inkomsten (artikel 22).

Artikel 23, §1, bepaalt dat vermogen uit onroerend goed mag worden belast in de staat waar dat goed is gelegen. Vermogen dat bestaat uit roerende goederen die deel uitmaken van het bedrijfsvermogen van de permanente bedrijfszetel van een onderneming van de ene staat in de andere verdragspartij mag worden belast in de andere staat (artikel 23, §2). Schepen en vliegtuigen en het roerend goed gebruikt in internationaal verkeer mogen slechts worden belast in de verdragspartij waar de plaats van de werkelijke leiding is gelegen (artikel 23, §3). Andere bestanddelen van vermogen van een inwoner van een partnerstaat zijn slechts daar belastbaar (artikel 23, §4).

Artikel 24 bevat een reeks maatregelen die in Oeganda, respectievelijk in België, moeten worden toegepast tot het voorkomen van een dubbele belasting.

Artikel 25 bevat het beginsel van non-discriminatoire behandeling. Inwoners of bedrijfszetels van de ene verdragspartij mogen niet minder gunstig worden behandeld dan die van de andere verdragspartij.

Artikel 26 houdt een regeling voor onderling overleg in, hetzij een eenzijdige regeling, hetzij een met wederzijdse instemming van de verdragspartijen. Elke persoon die van oordeel is dat de maatregelen van een verdragspartij of van beide verdragspartijen leiden tot een belastingheffing die in strijd is met verdragsbepalingen, kan, binnen de drie jaar nadat hij in kennis is gesteld van de maatregel, het bezwaar voorleggen aan de bevoegde overheid van de overeenkomstsluitende staat waarvan hij inwoner is.

Artikel 27 regelt de uitwisseling van inlichtingen en werd vervangen bij artikel II van het wijzigingsprotocol.

De eerste paragraaf bepaalt dat de bevoegde overheden van de verdragspartijen de inlichtingen uitwisselen die naar verwachting relevant zullen zijn voor de uitvoering van de verdragsbepalingen of voor de toepassing of de tenuitvoerlegging van de nationale wetgeving met betrekking tot belastingen van elke soort of benaming die worden geheven ten behoeve van de verdragsluitende staten of van de staatkundige onderdelen of plaatselijke gemeenschappen daarvan. De gegevensuitwisseling wordt niet beperkt door de artikelen 1 en 2 van het DBV. De overige paragrafen van dit artikel bevatten bepalingen over het verzamelen en het gebruik van de uitgewisselde inlichtingen, zelfs die welke in het bezit zijn van een bank, een andere financiële instelling, een trust of een andere gemachtigde.

De overeenkomstsluitende staten verlenen elkaar bijstand voor de betekening en de invordering van hun belastingvorderingen (artikel 28).

De verdragsbepalingen tasten in geen geval de fiscale voorrechten aan die leden van diplomatieke vertegenwoordigingen en consulaire posten genieten (artikel 29).

Artikel 30 stelt dat de overeenkomst in werking treedt op de datum van de laatste uitwisseling van de respectieve akten waarbij de ene partij aan de andere partij meldt dat haar interne procedure is beëindigd. Voor de toepassing van de verdragsbepalingen wordt een onderscheid gemaakt tussen bij de bron verschuldigde belastingen op inkomsten, andere belastingen geheven of gevestigd naar het inkomen en belastingen naar het vermogen.

De overeenkomst blijft voor onbepaalde tijd van kracht, maar de partijen kunnen elkaar op de hoogte brengen dat zij de overeenkomst wensen te beëindigen door middel van een voorafgaande kennisgeving vanaf een termijn van vijf jaar vanaf de datum van inwerkingtreding (artikel 31).

De authentieke tekst van overeenkomst en het wijzigende protocol werd opgemaakt in het Engels. Daarom wordt daarnaast ook een Nederlandse vertaling voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Het wijzigende protocol zal een integrerend deel van de overeenkomst uitmaken en blijft van kracht zolang de overeenkomst zelf van kracht blijft (artikel IV van het wijzigingsprotocol).

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie,

Bart TOMMELEIN